

07.08.2023

Pormestari

---

62 §**Selvitys apulaisoikeuskanslerille apulaispormestaria koskevan hallintokantelun johdosta OKV/852/10/2023**

HEL 2023-006761 T 03 01 02

Päätös

Pormestari päätti antaa apulaisoikeuskanslerille seuraavan selvityksen Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestaria koskevien kanteluiden johdosta.

Kantelu

Kantelijat ***** arvostelevat Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari ***** menettelyä tämän 27.4.2023 henkilökohtaisella Facebook-sivullaan julkaisemaan kirjoitukseen liittyen.

Kanteluissa arvostellaan apulaispormestarin Facebook-sivuillaan julkaisemaa kirjoitusta ”Suomen historian oikeistolaisin hallitus?”. Kanteluissa katsotaan muun ohella, että apulaispormestari on kyseisessä kirjoituksessaan perusteettomasti leimannut yhden puolueen ja sen kannattajat rasisteiksi. Edelleen kanteluissa katsotaan, että apulaispormestari on kirjoituksellaan kehottanut ihmisiä mellakoimaan kaduille mahdollista tulevaa hallitusta vastaan. Kanteluissa on katsottu, että apulaispormestarin kirjoitus ei ole yhteensopiva hänen asemansa kanssa.

Asiassa saatu selvitys

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari on julkaissut 27.4.2023 henkilökohtaisella Facebook-sivullaan kanteluissa tarkoitetun kirjoituksen.

Asiassa saadun selvityksen mukaan apulaispormestari on perustanut henkilökohtaisen Facebook-tilinsä vuonna 2008. Hän on käyttänyt tiliä 15 vuoden ajan henkilökohtaisista poliittisista näkemyksistään kertomiseen. Sivusto ei ole kytkeytynyt hänen mihinkään tiettyyn tehtävään, vaan on tehtävästä riippumaton henkilökohtainen poliittinen sivusto, jota hän hallitsee itsenäisesti ja hän tuottaa sen sisällön itse. Apulaispormestarin mukaan kyseessä ei ole kaupungin apulaispormestarin sivusto, vaan poliitikon henkilökohtainen sivusto. Apulaispormestari katsoo, että kanteluissa on tulkittu tekstiä virheellisesti ja apulaispormestari pitää kanteluita perusteettomina. Apulaispormestari viittaa lisäksi perustuslaissa turvattuun sananvapauteen, poliittisiin oikeuksiin sekä oikeuteen osoittaa mieltä (liite 1).

07.08.2023

Pormestari

Helsingin kaupungin tietoon apulaispormestarin kirjoitus 27.4.2023 on tullut apulaisoikeuskanslerin selvityspyynnön myötä.

Apulaispormestari kunnan luottamushenkilönä

Kuntalain 45 §:n mukaan pormestarin lisäksi kunnassa voi olla apulaispormestareita. Apulaispormestari on luottamushenkilö, jonka valintaan, vaalikelpoisuuteen ja toimikauteen sovelletaan, mitä 44 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään pormestarista.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 3 luvun 2.1 §:n mukaan kaupungissa on neljä apulaispormestaria, jotka toimivat toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä.

Hallintosäännön 3 luvun 2.2 §:n mukaan apulaispormestari on päätoiminen luottamushenkilö.

Hallintosäännön 3 luvun 2.3 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee apulaispormestarin valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta toimikaudekseen, ja kunkin toimialan apulaispormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi toimialan apulaispormestari on valittu.

Helsingin kaupunginvaltuusto on päätöksellään 2.8.2021 § 225 valinnut ***** kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestariksi.

Luottamustehtävän hoitamista koskeva lainsäädäntö ja sananvapaus

Perustuslain 12.1 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla.

Kuntalain 69.1 §:n nojalla kunnan luottamushenkilöitä ovat mm. kunnan toimielimiin valitut jäsenet ja muut kunnan luottamustoimiin valitut henkilöt.

Kuntalain 69.2 §:n mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Hallituksen esityksen (HE 192/1994 vp, s. 92) mukaan kuntalain 69.2 §:n ensimmäisen lauseen käyttäytymissäännös koski luottamushenkilön toimintaa, johon hän luottamustehtävässään ryhtyy. Hänen tulisi edistää kunnan ja sen asukkaiden parasta. Toimessaan hänen tulisi kohdella asukkaita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Tehtävää hoitaessaan hänen tulisi käyttäytyä arvokkaasti asemansa edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilön käytös ei saisi olla yleisesti hyväksytyjen käytösnormien vastaista. On kuitenkin selvää, että luottamustehtävän

07.08.2023

Pormestari

---

poliittinen luonne jo sinänsä merkitsee, että henkilöt suhtautuvat asioihin ja niiden hoitamiseen eri lailla. Säännös olisi luonteeltaan ennen kaikkea ohjeellinen ja korostaisi toiminnan moraalisia ja eettisiä arvoja.

Oikeuskirjallisuudessa katsotaan, että luottamustoimen tunnusmerkkinä voidaan pitää myös eettistä vastuuta. Kuntalain 69.2 §:ssä korostetaan toimen hoitamisen moraalisia ja eettisiä arvoja (Harjula-Prättälä, Kuntalaki taustat ja tulkinnat, s. 468).

Seuraavissa ylimpien laillisuusvalvojen ja hallintotuomioistuimen ratkaisussa on arvioitu luottamushenkilöiden sananvapauden laajuutta ja rajoja.

Oikeuskanslerin ratkaisussa (OKV/953/1/2019) on katsottu, että luottamushenkilön käyttäytymisvelvoitteen laaja soveltaminen saattaisi joutaa luottamushenkilölle kuuluvien perusoikeuksien, mm. sananvapauden, liialliseen kaventamiseen, kun yksityistä viestintää arvioitaisiin myös oikeudellisen käyttäytymisvelvoitteen valossa (liite 2).

Turun hallinto-oikeuden ratkaisussa (26.11.2019 19/0299/1) on katsottu, että poliittiset mielipiteet lähtökohtaisesti kuuluvat perustuslaissa turvatuun sananvapauden ydinalueelle. Sananvapauteen sisältyy muun ohella oikeus ilmaista ja julkistaa tietoja ja mielipiteitä kenenkään ennakolta estämättä. Kunnan toimielin tai taho ei voi sisäisillä ohjeilla tai ennakkovalvonnalla rajoittaa luottamushenkilön sananvapautta sillä perusteella, että sen käyttämisestä mahdollisesti aiheutuu kunnalle huomattavaakin kielteistä julkisuutta (liite 3).

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussa (EOAK/2859/2020) katsotaan, että sananvapaus saa erityisen korostuneen merkityksen poliittisessa toiminnassa. Poliittiset mielipiteet kuuluvat sananvapauden sellaiselle ydinalueelle, johon ei juurikaan ole mahdollista hyväksyttävästi puuttua. Poliittisen sananvapauden rajoittamiseen on siten sovellettava tiukkoja vaatimuksia, jotta se voisi olla sallittua (liite 4).

Apulaispormestarin ja kaupungin tehtäviin liittyvää viestintää koskeva ohjeistus

Helsingin kaupungin viestinnän ohjeiden mukaan perustuslaissa säädetty sananvapaus koskee myös kaupungin henkilöstöä. Kaupungin palveluksessa olevalla on oikeus esittää julkisuudessa näkemyksiä niistä asioista, joita hän virkatoimessaan joutuu käsittelemään. Hänen on kuitenkin tehtävä selväksi, milloin hän edustaa organisaatiota ja milloin hän antaa lausuntoja tai esiintyy sosiaalisessa mediassa yksityishenkilönä (liite 5).

Helsingin kaupungin viestinnän ohjeissa todetaan, että Helsingin johtamismallissa pormestari ja apulaispormestarit ovat poliittisesti valittuja

07.08.2023

Pormestari

luottamushenkilöitä. Heidän mediasuhteitaan ja muuta viestintäänsä hoitaa kaupungin keskushallinnon ja toimialojen viestintähenkilöstö yhdessä pormestarin ja apulaispormestareiden avustajien kanssa. Pormestarin ja apulaispormestareiden puoluepoliittinen ja vaalikampanjoinniin liittyvä viestintä kuuluvat puolueiden vastuulle. Poliittinen viestintä ja viranomaisviestintä muodostavat kokonaisuuden, jossa kummallakin on omat tehtävänsä (liite 5).

Kaupunginkanslian viestintäosasto tukee pormestarikunnan viestintää nimeämällä pormestarille ja jokaiselle apulaispormestarille nimetyn viestintäasiantuntijan. Apulaispormestareiden tukena viestinnässä toimii viestintäasiantuntijoilla, joilla on useita vastuualueita ja apulaispormestareiden viestintä on vain osa heidän työnkuvaansa.

Pormestarikunnan viestintäasiantuntijat avustavat pormestaria ja apulaispormestareita viestinnässä mm. kirjoittamalla puheita, uutisia ja tiedotteita sekä tekemällä esityksiä, viestintäsuunnitelmia ja päivityksiä Helsingin kaupungin sosiaalisen median kanaviin. Apulaispormestarille nimetty viestintäasiantuntija tekee ainoastaan kaupunkiin ja apulaispormestarin tehtävään liittyvää viestintää sekä lisäksi vastaa apulaispormestarin kansainvälisestä viestinnästä.

Toimialan viestintäyksikkö vastaa apulaispormestarin viestinnän tukemisesta toimialan lautakunnan puheenjohtajuuteen ja lautakuntatyöhön liittyvissä asioissa.

Helsingin kaupungin pormestarikunnan käsikirjan mukaan poliittinen erityisavustaja toimii apulaispormestarin apuna poliittiseen päätöksentekoon, viestintään ja julkisuuteen liittyvissä asioissa. Apulaispormestari valitsee erityisavustajan toimikautensa alussa ja määrittelee tarkemmin tämän työtehtävät. Keskeisiin tehtäviin ovat aiemmin kuuluneet mm. apulaispormestarin avustaminen erilaisissa tilaisuuksissa, yhteydenpito valtuustoryhmään ja muihin erityisavustajiin, apulaispormestarin sosiaalisen median ja muun viestinnän koordinointi sekä yhteydenpito mediaan (liite 6).

Asian arviointi

Kantelun kohteena on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestarin kirjoitus, joka on julkaistu apulaispormestarin henkilökohtaisella Facebook-sivustolla.

Apulaispormestari on esitellyt itsensä Facebook-sivustolla seuraavasti: "***** on Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan apulaispormestari. Vasemmistoliitto." Sivuston esittelyssä todetaan, että hän on poliitikko. Apulaispormestari on viestinyt sivulla muun ohella niin Helsingin kaupunkia kuin valtakunnallista politiikkaa koskevia asioita.

07.08.2023

Pormestari

Kyseinen sivusto ei ole Helsingin kaupungin luottamushenkilönä toimivan apulaispormestarin eikä muutoinkaan Helsingin kaupungin viestintäkanava, vaan apulaispormestarin käyttämä henkilökohtainen sivusto.

Sivustolla esitetyt näkemykset eivät ole Helsingin kaupungin näkemyksiä, vaan luottamushenkilönä toimivan poliitikon näkemyksiä. Huomioiden sivuston luonne, se ei ole perustellusti sekoitettavissa kaupungin viralliseen viestintään.

Perustuslain 12.1 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus, johon sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Helsingin kaupunki ei voi ilman lakiperustetta ohjeistaa tai muutoin vaikuttaa siihen, mitä kaupungin luottamushenkilö, tässä tapauksessa kulttuurin ja vapaa-ajan apulaispormestari, viestii henkilökohtaisella Facebook-sivustollaan.

Helsingin kaupunki katsoo, että kuntalain 69.2 §:n käyttäytymissäännöstä ei ole tarkoitettu rajoittamaan luottamushenkilöinä toimivien poliitikkojen oikeutta sananvapauteen. Poliittiset mielipiteet kuuluvat sananvapauden ydinalueelle ja niiden esittämisen rajoittaminen voi tulla kyseeseen vain poikkeuksellisesti. Sananvapauteen sisältyy myös oikeus esittää näkemyksiä asioista, joita virkatoimessaan joutuu käsittelemään.

Kaupunki huomauttaa, että kuntalain 69.2 §:n käyttäytymissäännöstä laadittaessa ei ole ollut vastaavia mahdollisuuksia monikanavaiseen viestintään esimerkiksi sosiaalisessa mediassa kuin nykyisin. Helsingin kaupunki toteaa, että normin ajantasaisuutta suhteessa nykyaikaiseen toimintaympäristöön olisi tarpeen arvioida.

Kantelussa tarkoitettu apulaispormestarin kirjoitus on tullut kaupungin tietoon apulaisoikeuskanslerin selvityspyynnön myötä. Edellä mainitusta syistä se ei olisi aiemminkaan tietoon tullessaan johtanut kaupungin osalta mihinkään toimenpiteisiin.

Asian tutkiminen muissa viranomaisissa

Helsingin kaupungilla on tiedossa, että apulaispormestarin toiminnasta on tehty kaksi rikosilmoitusta. Poliisi on 17.5.2023 (5500/R/21194/23) ja 20.6.2023 (5500/S/12703/23) tehnyt tutkinnan päätöksen: Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta. Tutkinta päätetty (esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentti). Helsingin kaupungilla ei ole tiedossa, että asia olisi, tai olisi ollut, muussa viranomaisessa käsiteltävänä, lukuun ottamatta edellä mainittua poliisin tutkinnan päätöstä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI93 2001 1800 2050 59
Alv.nro
FI02012566

07.08.2023

Pormestari

Lisätiedot

Greta Hämäläinen, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 310 37921
greta.hamalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Apulaispormestarin selvitys 25.6.2023
- 2 Oikeuskanslerin ratkaisu OKV/953/1/2019
- 3 Turun hallinto-oikeuden ratkaisu 26.11.2019 19/0299/1
- 4 Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu EOAK/2859/2020
- 5 Helsingin kaupungin pormestarikunnan käsikirja
- 6 Helsingin kaupungin viestinnän ohjeet 10.6.2019
- 7 Apulaisoikeuskanslerin selvityspyyntö 12.5.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Oikeuskanslerinvirasto

Otteen liitteet

Esitusteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Tiedoksi

Keskushallinto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Apulaisoikeuskanslerin selvityspyyntö

Apulaisoikeuskansleri on pyytänyt Helsingin kaupunkia toimittamaan kantelun tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen. Selvitys on annettava viimeistään 10.8.2023 (liite 7).

Toimivalta

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI93 2001 1800 2050 59

Alv.nro

FI02012566

07.08.2023

Pormestari

Kuntalain 44 §:n mukaan pormestarilla on oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Apulaispormestarin selvitys 25.6.2023
- 2 Oikeuskanslerin ratkaisu OKV/953/1/2019
- 3 Turun hallinto-oikeuden ratkaisu 26.11.2019 19/0299/1
- 4 Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu EOAK/2859/2020
- 5 Helsingin kaupungin pormestarikunnan käsikirja
- 6 Helsingin kaupungin viestinnän ohjeet 10.6.2019
- 7 Apulaisoikeuskanslerin selvityspyyntö 12.5.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Oikeuskanslerinvirasto

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4
Liite 5
Liite 6
Liite 7

Tiedoksi

Keskushallinto

07.08.2023

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 62 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

07.08.2023

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 09.08.2023.